

ὄφθαλμούς και ἐξακολουθῶν νά γράφῃ ὁ κύριος αὐτός, τοῦ ὁποίου ἡ ψυχρά ἀπάντησις μέ κατέβαλε. — Ὅστε δὲν ἐπιθυμεῖτε οὔτε νά τὸ ἀναγνώσητε; τῷ εἶπον. Ὁ κύριος ἐγέλασε. — Μήπως ἐχομεν καιρὸν ν' ἀναγιώσκωμεν; Ἄλλως τε, ἡμεῖς τώρα δὲν τυπόμεν τίποτε. — Ἀλλά τυποῦν ἄλλων ἔργα; — Σπανίως. ἔπειτα ἀλλάζει τὸ πρᾶγμα. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τυποῦν δι' ἴδιον λογαριασμόν, ἢ, ἂν οἱ συγγραφεῖς εἶναι γνωστοί, ὡς ὁ μακαρίτης Πούσκιν, φερ' εἶπεῖν, τότε πληροῦν ἀκριβῶς. — «Καὶ ἂν τὸ ἔργον μου ἀξίζει πραγματικῶς;» — Πιθανόν. Ἰδοῦ, ἂν, παραδείγματός χάριν, ὁ κύριος Α. Β. ἢ ὁ κύριος Β. Γ. ἐγγυᾶται ὅτι τὸ σύγγραμμά σας θ' ἀρέσῃ εἰς τὸ κοινόν, τότε μέ τὸν καιρὸν. . . Ἴσως. . . ἀλλ' ἡμεῖς τώρα δὲν τυπόμεν διόλου. — Καὶ ταῦτα εἰπὼν μοὶ ἔστρεψε τὰ νῶτα και εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον.

— Ἄκουσ' ἀδελφέ, τὴν συμβουλήν μου, εἶπεν ὁ Σουλτζ. Πολλάκις μοῦ εἶπες ὅτι εἰς τὸν τόπον σου ἔχεις γραῖαν μητέρα. Πήγαινε πλησίον της και ζήτησε ἀμμίαν θέσιν εἰς τὸ ἴδιον μέρος, πρᾶγμα εὐκόλον, ἐκεῖ. Ἐσο τίμιος ἀνθρώπος, ἐκτέλει τὰ χρέη σου, τὸ ὁποῖον εἶναι προτιμότερον οἶας δῆποτε δόξης, μὴ πλανᾶσαι με ἀπατήλας ἐλπίδας. Εἶσαι ποιητής διότι εἶσαι πτωχός· ἂν ἦτο πλούσιος, δὲν θά ἐγίνεσο ποιητής. Σοὶ τὸ εἶπα και ἄλλοτε· ἡ ποίησις ὁμοιάζει τὸν ἔρωτα, ὁ ἔρωτς τὴν ποίησιν· τὰ ἥρεμα αἰσθήματα εἶναι ἐπίσημα και οὐχὶ πονηρά· εἶναι φῶς, και ὄχι φλόξ, θερμαίνουν, ἀλλὰ δὲν καίουν. Πίστευσέ με, τρέξε εἰς τὸ χωρίον σου, σὲ συμβουλεύω ὡς ἀδελφός.

Ὁ Σουλτζ ὠμίλει ματαίως. Ὁ νέος ἐξήπτετο μάλλον και μάλλον. Οἱ μέλανες αὐτοῦ ὄφθαλμοὶ ἤστραπτον, τὰ χεῖλην ἔτρεμον, ἡ κόμη ἐχύνοτο ἐν ἀταξίᾳ.

Ἐν τῇ παραφορᾷ του ὤρμησεν ἐξω τοῦ δωματίου και ἐγένετο ἄφαντος.

Τὴν νύκτα δὲν ἐπανῆλθε. Ἀστυνομικοὶ κλητῆρες ἰδόντες ἀνθρώπον ὡς ἐν καταστάσει μέθης, ὠδήγησαν αὐτὸν εἰς ἀστυνομικὸν σταθμόν, ὁπότεν ἀπελύθη τὴν ἐπιούσαν.

Εἰς τὸν βίον τυγχάνουσιν ἐνίοτε παράδοξοι προσεγγίσεις. Ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ, ἐν τῷ αὐτῷ ὑπερώφῳ συνητηθήσαν δύο ὁμοιοὶ φύσεις, δύο ἀδελφοὶ κατὰ τὴν πτωχείαν και τὰ αἰσθήματα. Ἀμφότεροὶ θύματα τῶν ἰδίων ἐλπίδων, ἀμφότεροὶ ἀκούσαντες τὴν πρώτην ὄρμην τῆς ἀπατηλῆς νεότητος, ἀμφότεροὶ καταβεβλημένοι ὑπὸ μιᾶς και τῆς αὐτῆς θλίψεως. Ἄλλ' ὁ Σουλτζ ἦτο πρεσβύτερος· ἡ μετὰ τῆς ζωῆς πάλιν τὸν κατεπόνθησε πλειότερον τοῦ ἐξημμένου αὐτοῦ συντρόφου, πλὴν δὲ τούτου τόσον πολὺ ἐπάλαισεν, ὥστε αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐξησθένουν ἤδη. Ἡ συννεχὴς λύπη, ὅπως και ἡ διηνεχὴς εὐτυχία, φέρει εἰς τὴν ἀπάθειαν· ὁ ἀπελπισμὸς γίνεται τῆς

ζωῆς ἕξις, και προξενεῖ εἰδός τι προώρου και τρομεροῦ ψυχικοῦ θανάτου. Ὁ Σουλτζ εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. Ὁ σύντροφός του ἦτο ἀκόμη ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος· αἱ ἐντυπώσεις του ἦσαν ζωηραὶ, ὀξείαι· στιγμιαίως μετέβαινον ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου εἰς τὸ ἄλλο, ἄλλοτε μὲν κλαίων, ἄλλοτε δὲ γελῶν, και νῦν μὲν παραδιδόμενος εἰς τῆς φαντασίας τὰ ὄνειρα, ἔπειτα δὲ βυθιζόμενος εἰς ἀπόγνωσιν. Ὁ Σουλτζ ἀπεναντίας ἦτο ἥσυχος.

[Ἐκταὶ τὸ εἶδος.]

Π. Α. ΛΕΙΩΤΗΣ.

ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑ

[Ἐκ τῶν τοῦ Σ. Α. Βυζαντίου]

Ἡ ἐθιμοτυπία ἢ ἐθιμοταξία και ὁ συρμός (l'etiquette et la mode) εἶνε δύο θεότητες συγγενεῖς, ἐπίσης σεβασταί, ἐπίσης ἰδιότροποι, διοικουσαι ἀνευθύνως τὸν κοινωνικὸν κόσμον, ἀφ' ὅτου ὁ κόσμος κοινωνικὸς ὑπάρχει. Ἄλλ' ἐν ᾧ τοῦ συρμοῦ αἱ φάσεις διαδέχονται ἀδίδως ἀλλήλας, ποικιλλόμεναι ἐπ' ἀπειρον, καθὼς και αἱ τῆς σελήνης, ὅσῳ νεαρότεραι, τόσῳ ποθεινότεραι· αἱ τῆς ἐθιμοταξίας μένουσιν ἀμετάβλητοι, ἐπαναλαμβανόμεναι κατὰ τὸν αὐτὸν ἀείποτε τύπον και ῥυθμόν, καθὼς τὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς τέχνης ἔργα, σεμνυόμενα διὰ τὸ γῆρας αὐτῶν, και τοῦτο μόνον προἰσχόμενα τῆς κυριαρχικῆς μονιμότητος αὐτῶν ἰσχυρότατον δικαίωμα. Ἄλλ' οὐχ ἦττον τῆς νομοθεσίας ἀμφοτέρων αὐτῶν αἱ παραγγελίαι ἐκτελοῦνται ἀπαραβάτως και πολὺ ἀκριβέστερα παρὰ τὰς τῆς ἠθικῆς και αὐτῆς ἀκόμη τῆς θρησκείας· διότι τοιοῦτοι εἴμεθα οἱ ἄνθρωποι, ἀκριβεῖς και ζηλότυποι παρατηρηταὶ παντός, ὅτι ἀποβλέπει τὸν ἕξω ἀνθρώπον και τὰ πρὸς ἐπιδειξίν, ὀλίγωροι δὲ και ἀκηδεῖς, ἐκ τοῦ ἐναντίου, πρὸς τὴν συνείδησιν ἡμῶν και τὸν ἕσω ἀνθρώπον.

Τῆς παγκοσμίου δὲ ταύτης ἐθελοδοουλίας δὲν ἐξαιροῦνται οὔτε αὐτοὶ οἱ ἐπὶ τοῦ θρόνου θνητοί, ἐν ὅσῳ παριστάνουσιν ἐν ὑπαίθρῳ τὸ νενεμημένον αὐτοῖς ὑπὸ τῆς τύχης ἢ τοῦ δικαίωματος πρόσωπον. Καὶ ὁ Σουλτάνος, ὁ μάλλον ἀπόλυτος οὗτος αὐτοκυρίαρχος, εἶναι δούλος τῆς ἐθιμοταξίας. Ἐν ᾧ ὁ ἔσχατος τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ δύναται, παραδ. χάριν, νά προσυλαχθῇ ἀπὸ τῆς βροχῆς και τοῦ καύσανος τοῦ ἡλίου, κρατῶν θολίαν ἢ τυλιγμένον μετὰ τὸ σάλιον, ὁ Σουλτάνος ὑπάγει εἰς τὸ τζαμίον βρεχόμενος και χιονιζόμενος· διότι δὲν δύναται οὔτε ν' ἀποφύγῃ τὴν κατὰ παρασκευὴν πομπικὴν εἰς τὸ τζαμίον προέλευσιν, ὡς ἔχουσιν παρεκτός τῆς θρησκευτικῆς και πολιτικῆς αἰτίας. Ἀπρόττος γὰρ ἐν τοῖς τοῦ Σαραγίου ἀθύτοις δι' ὅλης τῆς ἐβδομάδος ὁ τῶν Πιστῶν οὗτος ἀρχηγός, ὀφείλει κατὰ παρασκευὴν νά πείσῃ διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ και τοὺς ὑπηκόους του και τοὺς ξένους πρέσβεις, ὅτι δὲν ἐγένετο παρανάλωμα ῥαδιουργίας τινὸς τῶν ἐν

τῷ Χαρμελίῳ τόσον συνήθων. Τῆς ὑποχρέωσης δὲ ταύτης δὲν τὸν ἀπαλλάττει οὔτε ἡ βαρυτάτη νόσος, καὶ εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Σουλτάνος Μαχ-μουδ ὁ Α' ἐξέπνευσε μεταξύ τῶν δύο τοῦ Σαραγίου θυρῶν, ἐπιστρέφων ἀπὸ τοιαύτης τινὸς προελεύσεως, εἰς τὴν ὁποίαν, καὶ τοι κακῶς διακείμενος ὑπὸ νόσου χρονίας, ἠναγκάσθη ἀπ' ἐναντίας τῆς γνώμης τῶν ἰατρῶν του, νὰ ὑπάγῃ οὐχ ἤττον, μόνις δυνάμενος νὰ κρατηθῇ ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου, καὶ ἐψιμυθιωμένος ἵνα συγκρούσῃ τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου του· διότι εἶχεν ἐναυλα εἰς τὰς ἀκοάς εἰσέτι, ὅτι τοῦ πατρὸς του ἀναβαλόντος ποτὲ τὴν τοιαύτην προέλευσιν, διότι ἔκειτο πυρέσσων, παρ' ὀλίγον ἐξερρήγνυτο στάσις.

Ὁ Σουλτάνος εὕρισκετο ἐν τῷ δωματίῳ του καθήμενος ἐπὶ στιβάδος· ἂν δὲ ἐστρέφετο πρὸς τὸ παραθύριον καὶ ἀνεσύρετο τυχὸν τὸ τοῦ ἱματίου του κράσπεδον, ἀμέσως εἰς τῶν ἐκατέρωθεν τῆς θύρας παρισκαμένων ἐξ ὑπαμοιβῆς κοιτωνιτῶν ἢ διαιταριῶν, μὴ περιμένων νὰ τῷ δοθῇ, καθὼς εἰς τὸν τοῦ Φιλίππου αἰχμάλωτον ἐκείνον, ἡ ἄδεια, προσήρχετο τρέχων ἀκροποδητί, καὶ μετὰ τὴν ἐξ ἔθους προσκύνησιν, λαμβάνων εὐλαβῶς τὴν αυτοκρατορικὴν ποδιάν, ἐπανάφερον αὐτὴν εἰς τὴν πρῶτην θέσιν, καλύπτων οὐχὶ ἀσχημόνα τινα γύμωνσιν, ἀλλὰ τὴν ἀναξυρίδα τοῦ Σουλτάνου· διατί; διότι οὕτως ἀπῆτει ἡ ἐθιμοταξία.

Ὁ Βεζίρης ὑπεδέχετο Πρέσβυν: ἀλλ' ὅπως μὴ ὑποτεθῇ ὅτι περιέμενον αὐτὸν ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἢ εὐρεθείς ἐντὸς αὐτῆς καθήμενος, βιασθῇ νὰ τὸν προσηκωθῇ εἰσερχόμενος, εἰσέρχεται συγχρόνως αὐτὸς διὰ μιᾶς καὶ ἐκεῖνος δι' ἄλλης θύρας, καὶ συνυπνῶντο οὕτως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Τρικλίνου, ἀπαράλλακτα καθὼς καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ τοῦ Κάρλοβιτς, ἦτις παρ' ὀλίγον ἤθελεν ἄλλως ματαιωθῇ, ἐὰν ὁ ἐξ ἀπορρήτων Μαυροκορδάτος δὲν ἐπενόει τὴν δικτάτυλον ἐκείνην σκηνὴν καὶ τὴν ἐν μέσῳ αὐτῆς στρογγύλην ἐκείνην τράπεζαν, περὶ τὴν ὁποίαν συνεκάθησαν εἰσελθόντες συγχρόνως οἱ ὀκτὼ ἀπεσταλμένοι. Καὶ τί πρῶτον, τί δ' ὕστερον ν' ἀπομνημονεύσῃ τις τῶν μηχανημάτων τῆς πολυδαίδαλου ταύτης ἐπιστήμης, τῆς ἐθιμοταξίας; Φρίκη ἤθελε καταλάβει καὶ τὴν τολμηροτέραν τῶν ἀναγνωστριῶν ἡμῶν (ἐὰν ἡ τύχη μᾶς ἀξιώσῃ καὶ ἀναγνωστριῶν), καὶ νὰ ἴδῃ μόνον τὸ μέγεθος καὶ τὸν ὄγκον ἑνὸς τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις σηπομένων ἤδη, χάρις τῷ Θεῷ, οὐχὶ βιβλίων, ἀλλὰ κτιρίων, τῶν ἐπιγραφομένων Cérémonial, τοῦ Winterfell, τοῦ Lunig, τοῦ Stievens, τοῦ Moser κτλ. Καὶ ἐν τοσούτῳ αὐτῇ ἦν ἡ κυριωτέρα σπουδὴ, ἡ διηλεκτὴς μελέτη τῶν πάλαι καὶ νῦν Μεγάλων Τελεταρχῶν, τῶν Maitres de Ceremonies, τοῦ Τσαούμπαση,¹ τῶν Τεσσεριφατσηδων¹ τῆς Ἰψηλῆς Πύλης, καὶ . . . τοῦ αἰωνίας

καὶ πληκτικωτάτης μνήμης Κουρπαλάτου!² Διότι ἀφ' οὗ οἱ Ῥωμαῖοι ἔχασαν ἄχρι καὶ τοῦ φλοιοῦ τῶν παλαιῶν αὐτῶν προγονικῶν ἀρετῶν, ἐφιλοτιμήθησαν νὰ μιμηθῶσι τὸ μεγαλοφανὲς ἐξωτερικὸν τῶν Ἀσιανῶν. Τὰ δὲ ἐξωτερικά σημεῖα τῆς διακρίσεως τῶν κοινωνικῶν βαθμῶν ὠρίσθησαν μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας, ὥστε ἡ παράβασις καὶ τοῦ ἐλαχίστου ὅρου τῆς θείας ταύτης ἱεραρχίας (οὕτω τὴν ὠνόμαζον) ἐλογίσθη οὐδὲν ἕλαττον ἢ ἱεροσυλία. Οἱ Βυζαντινοὶ δὲ πόσα συμφέροντα τοῦ Κράτους δὲν διεκινδύνευσαν, πόσας διαπραγματεύσεις, μετὰ τῶν Εὐρωπαίων καὶ τῶν ἄλλων ἐμόρων ἐθνῶν, ἐν ὧσιν δὲν τὰ ἐφοβοῦντο, δὲν ἐματαίωσαν, μόνον ἵνα μὴ παραβῶσι τὴν ἐθιμοταξίαν;

Τῆς Ἰσπανίας αἱ βασίλισσαι τρέχουσι κίνδυνον νὰ γένωσι παρανάλωμα τοῦ ἵππου αὐτῶν, ἐὰν, ἀφηνιάσαντος αὐτοῦ, δὲν προφθάσωσι νὰ σύρωσι τὸν πόδα αὐτῶν ἐκτὸς τοῦ ἀναβολέως. Καὶ τοῦτο διότι ἡ ἐθιμοταξία δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐγγίσῃ κανεὶς τὸν πόδα τῆς Βασιλίσσης!

Μετέβη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος ὁ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Κίναν, ὅπως διαπραγματευθῇ συνθήκην ἐμπορικὴν· ἀλλὰ, μόνις φθάσας μετὰ πολύμηνον πλοῦν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Οὐρανίου Κράτους, ἐπέστρεψεν ἀπρακτος καὶ χωρὶς νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν αυτοκράτορα! διότι δὲν ἠθέλησε νὰ κάμῃ δύο ἢ τρεῖς γονυκλισίας περισσότερον, ἢ νὰ κύψῃ τὸ μέτωπον ἄχρι τοῦ ἐδάφους, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῇ ὁ εὐλογημένος τὸν εὐφυῆ ἐκείνον ἑλληνα πρεσβευτὴν, ὅστις ἐξόριψε κατὰ γῆς ἀπαρατήρητος τὸ δακτυλίδιον του, καὶ κύψας ὅπως τὸ ἀναλάβῃ, ἔδοξε προσκυνῆσαι τὸν ἐπὶ θρόνου βάρβαρον· ἢ τὸν ἄλλον ἐκείνον, ὅστις κατηγορούμενος διότι προσέπεσεν εἰς τὸν πόδα ἄλλου τοιούτου ἀνδρεικέλου, «Τί πταίω ἐγώ, ἀπεκρίθη, ἐὰν οὗτος ἔχη τὰ ὠτία εἰς τοὺς πόδας;»

ΕΠΙΔΕΙΞΙΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΟΣ

Οὐχὶ σπανίως ἐν τοῖς θεάμασιν, ὧν μόνος σκοπὸς εἶνε ἡ τέρψις τῶν θεαμένων, δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ πολλὰ καὶ περίεργα περὶ τῆς δεξιότητος καὶ τῆς δυνάμεως τῶν μυῶνων, ἢν εὐκολώτατα ἐπιδεικνύουσιν ἀνθρωποὶ τινες ἐξαιρέτως ὑπὸ τῆς φύσεως πεπρωκισμένοι. Σημειωτέον δ' ἐν παρόδῳ ὅτι αἱ παραστάσεις αὗται δὲν εἶνε ὅλως ἀχρηστοὶ καὶ εἰς τοὺς φυσιολόγους.

Πολλοὶ σχοινοβάται, ὡς γνωστὸν, φέροντες ἐπ' ὤμου τηλεβόλον πλήρως δύνανται νὰ ἐκκενώσωσι αὐτὸ χωρὶς νὰ καταβληθῶσι ὑπὸ τοῦ βάρους καὶ τοῦ ἔνεκα τῆς ἐκφυροσκοπήσεως κλονισμοῦ. Τοῦτο εἶνε σύνθετος· ἀλλὰ τὸ παντὸς θαυμασμοῦ ἄξιον εἶνε ἡ ῥώμη ἢν ἐπεδειξάτο σχοινοβάτης τις ἐν Παρισίαις κατ' αὐτὰς ἐν τῷ Ἰπποδρόμῳ. Καὶ οὗτος ἐξεκένωσε τηλεβόλον

¹ Εἶδος Ἀυτάρχου παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς.

¹ Ἐπὶ τῶν τελευταῶν ἀξιοματικῶν παρὰ τοῖς Τούρκοις.